

Verslag 3^e Messiaans Beraad op 9 april 2006

ASIELBELEID

Locatie: De Rode Hoed, Amsterdam

gespreksleiders: Huub Oosterhuis en Colet van der Ven

Huub Oosterhuis en Ranfar Kouwijzer bespreken het verhaal van de verwoesting van Sodom en Gomorra. In het verhaal is Lot nog eerder bereid zijn dochters uit te leveren aan het opgehitste volk, dan dat de vreemdelingen die hij in huis heeft ook maar iets wordt aangedaan. De bijbel legt het zwaartepunt bij de uitbuiting van de vreemdeling, *zelf was je immers ook vreemdeling in Egypte*, de vreemdeling heeft een ere-rol; *je moet voorkomen dat je weer een Egypte gaat bouwen*. Dat is politieke bijbellezing. Huub vraagt in hoeverre Nederland op dat Egypte is gaan lijken. Doen christenpolitici aan politieke bijbellezing? Geven zij de vreemdeling een ererol? Ranfar antwoordt: *Als ze christenen waren wel. Het is nu veel moeilijker; zeggen dat je zelf een vreemdeling bent, is een soort belijdenis, maar we kunnen niet uit de voeten met 26.000, dat is een getal, ik kan wel zeggen, ze moeten al die 26.000 mensen toelaten, dat kost me niks, maar die ene die ik te gast heb wél en dat is hard werken...*

En is dat hard werken? Colet van der Ven vraagt het Jenneke van Veelen, die zich inzet voor migranten die bij aankomst in Nederland onmiddellijk gevangen worden gezet. Zelf heeft zij met grote regelmatigheid een 'vreemdeling' in haar huis opgenomen. *Ja en nee*, antwoordt ze, *het is hard werken als je de achtergrond van de mensen leert kennen*. Op een dag liep ze met haar Sierra Leonese gast Abdul door de supermarkt en ineens vroeg hij haar: *Jelleke, weet je wat ze vroegen? Korte mouw of lange mouw?* (Refererend aan de martelpraktijken in Sierra Leone) Maar daarnaast bieden haar gasten haar een 'poort tot de hele wereld,' dagelijks bevindt ze zich in een andere wereld, zegt ze. Ze weigert het woord 'grenshospitium' in de mond te nemen, want *een gastplaats is het zeker niet!* 'Grensgevang' dus. In dat grensgevang bevinden zich drie groepen: een grote groep is direct bij aankomst als kansloos bestempeld, omdat ze niet over de juiste papieren beschikken. Daarnaast is er de groep van de transiters, mensen die vaak alleen maar willen overstappen, maar bij controle niet over de juiste papieren bleken te beschikken. Als derde groep zijn er de mensen uit de 'club van 26.000' waaronder arbeidsmigranten zonder verblijfsvergunning, of mensen met een verlopen visum o.i.d.

Zo'n 48-uursprocedure duurt vaak een week of langer, omdat het om 48 werkuren gaat. De mensen in het grensgevang worden af en toe verhoord, er worden strikvragen gesteld, littekens e.d. worden geenszins als bewijs beschouwd, al deze mensen krijgen het nadeel van de twijfel, in sommige gevallen is er sprake van verkrachting, maar de mensen verzwijgen dat omdat ze niet weten dat dat als belangrijke informatie wordt beschouwd. Colet vraagt Jenneke: *hoeveel van deze mensen wordt teruggestuurd?* Ze antwoordt dat dat ongeveer 35% is. Van die overige 65% verdwijnt een gedeelte met onbekende bestemming (MOB-ers), een deel wordt geklinkerd (op straat gezet), een deel blijft gevangen zitten.

De UNHCR heeft kritiek geuit op het Nederlandse asielbeleid, omdat onze politici de meerderheid van vluchtelingen afwijst. *Op die manier creëren we een onderklasse die totaal afhankelijk is van (on)aardige burgers*. Ook de

Raad van Europa heeft kritiek, vooral op de manier waarop met kinderen van vluchtelingen wordt omgegaan in Nederland, dat is in strijd met het Verdrag voor de Rechten van het Kind.

Huub vervolgt het gesprek met Jan de Wit, Tweede-Kamerlid voor de SP en zeer betrokken bij de asielproblematiek.

Wat vind je d'r van? vraagt Huub ter inleiding.

Jan antwoordt: *dit gaat niet over Nederland. Ik krijg steeds meer de indruk dat Verdonk maar één ding wil, en dat is: iedereen eruit. Het is één grof schandaal.*

Huub vertelt dat de SP pleit voor een generaal pardon, maar dat ze nog geen bijval hebben gehad van andere partijen. Jan reageert door te zeggen dat Klaas de Vries (PvdA) en Marijke Vos (Groen Links) het zeker met hem eens zijn dat Verdonk naar huis moet.

De wet van Cohen deugt niet, aldus Huub, waarom wordt die wet niet herschreven?

Jan reageert: *je zult vreemdelingenwetgeving moeten hebben. Het is belangrijk dat die eerste procedure verandert: er zou een schifting aangebracht moeten worden, in plaats van een beslissing zoals dat nu gebeurt. De AC-procedure (In deze procedure wordt een asielaanvraag binnen enkele dagen versneld afgewezen in een aanmeldcentrum.GH) deugt niet. Jan vervolgt zijn verhaal door te vertellen dat de IND 10,12 jaar geleden is opgericht door de regering en dat er aanvankelijk alleen maar uitzendkrachten werkten die iedereen die binnenkwam als leugenaar bestempelden. Dat is gelukkig wel veranderd, maar er is alsnog veel mis met de IND. Zelfs onder de tolken is een opstand uitgebroken, omdat ze niet meer konden meewerken aan deze mensonterende handelingen.*

Huub vraagt of er een onderzoek naar de IND ingesteld kan worden.

Jan: *er is één onderzoek geweest, naar mensen die een reguliere vergunning willen, maar verder niks.* Een onderzoek naar de praktijk van het asielbeleid werd geblokkeerd door de meerderheid van de kamer.

Huub vervolgt: *Maar op grond van deze gegevens moeten er toch binnen de kamer mensen te overtuigen zijn dat we hier van doen hebben met een inhumane bende?!*

Jan vertelt dat er ook wel sprake van een mentaliteitsverandering in de kamer. Gezagsgetrouwe partijen als de SGP en CU moeten nu constateren dat de minister van vreemdelingenzaken niet te vertrouwen is, *er is enige beweging, ook bij het CDA*, aldus Jan.

Kunnen we niet oproepen tot een appèl tot verontwaardiging? vraagt Huub.

Gelukkig gebeurt er al wel het een en ander onder de bevolking, Jan krijgt veel brieven en mails binnen. In het Noordoosten van het land zijn mensen ontzettend actief betrokken bij de opvang van vluchtelingen.

Mag je eigenlijk mensen opvangen? vraagt Huub vervolgens.

Jazeker, het is geoorloofd. Jan noemt een organisatie als PLEXAT (plek zat) die zich hier voor inzet. Bepaalde gemeenten in Nederland zien het als hun zorgplicht een plek voor deze mensen te creëren. Dat steekt Verdonk enorm.

Wat moeten we nou hopen? Op een linkse meerderheid? Ligt er een ander ontwerp klaar?

Dat is niet het geval, onderdelen kunnen aangepast worden, de ideeën van de vreemdelingenwet worden geëvalueerd.

Wanneer?

Hopelijk vóór de verkiezingen. Het CDA wordt momenteel door de achterban onder druk gezet. Maar Jan plaatst een kanttekening: *er is slechts beperkte*

verontwaardiging in de samenleving. Het is nog niet gemakkelijk om mensen de ogen te openen, te laten zien wat er werkelijk gebeurt.

Na deze interviews gaan we in drie groepen uiteen met de vraag hoe meer mensen ervan te overtuigen zijn dat onze eigen samenleving ondermijnd wordt, en wat we per persoon kunnen doen. Een groep gaat mee met Ranfar, een met Jenneke en een met Jan om in een kleiner verband verder te praten. Ondergetekende bevond zich in de groep van Jan.

We spreken ondermeer over de rol van rechters en het jargon dat gebruikt wordt. Als iemand te horen krijgt dat de rechters een positieve uitspraak gedaan hebben, dan is dat nog geen reden voor gejuich, het betekent namelijk dat de zaak opnieuw overwogen wordt en dat het weer bij het IND terecht komt. Dan kan het alsnog negatief uitpakken. De IND staat in de klachtentoptien van de Ombudsman, zaken blijven liggen, men weigert zaken te herzien, er wordt hier en daar een komma veranderd en zo begint er weer een nieuwe procedure. De vraag lijkt dan vooral te worden wie de langste adem heeft. Iemand uit de groep maakt een vergelijking met wat er in 1979 in Nederland gebeurde; toen kwamen er veel illegale arbeiders op straat te staan. Veel kerken zorgden toen voor opvang en het leidde ertoe dat er uiteindelijk een oplossing kwam. Dat zou vandaag de dag ook kunnen. Als mensen meer samenwerken, als de opvang ook centraal geregeld wordt. Al die individuele verhalen dienen gebundeld te worden en ze dienen gehoord te worden, naast al het negatieve dat Verdonk te melden heeft.

Iemand maakt een scherpe opmerking: kritiek uiten is moeilijk, je moet heel precies zijn, de feiten goed kennen en zorgvuldig formuleren. Van de 26.000 asielzoekers zijn nu ongeveer 12.000 dossiers doorgenomen. 1/3e van hen kan in Nederland blijven. 1/3e is met onbekende bestemming vertrokken (Voor Verdonk bestaan deze mensen niet meer.) en 1/3e moet vertrekken. Jan benadrukt dat hoe langer je wacht om dossiers te behandelen, hoe moeilijker het wordt om mensen uit te zetten.

Iemand vraagt Jan wat zijn verlanglijstje als politicus is. Hij zegt dat ondanks de voorzichtige mentaliteitsverandering die je binnen sommige politieke partijen ziet, er sprake is van een ingeramd individualisme en intolerantie. In 2002, het jaar van Fortuyn, kwam dat ineens bij veel mensen naar boven. Hoe die intolerante houding valt te veranderen is nog niet gemakkelijk. Jan denkt aan het creëren van meer armslag; de huren verlagen wellicht? Meer aandacht voor zorg? Het regeringsbeleid in ieder geval veranderen als bodem voor een andere mentaliteit.

In onze groep zit iemand die maar al te goed uit de praktijk kan spreken. Haar naam is Nuha Bakri, ze heeft in Khartoum (Soedan) psychologie gestudeerd en is met haar man (die diergeneeskunde heeft gestudeerd) naar Nederland gekomen. Ze is sinds enkele jaren uitgeprocedeerd en kreeg dat na heel veel strijd, overleg, wachten en hopen, op Tweede Kerstdag te horen. Ze zegt: *Het voelt alsof ik in de woestijn ben. Ik heb dorst en iemand komt naar me toe met een glas water. Hij laat het water voor mijn neus op de grond vallen.* De eerste drie maanden na de afwijzing heeft ze bij vrienden in huis gewoond, daarna ontving ze via de kerk hulp. Verder is er niets, maar dan ook niets geregeld voor haar. Ondertussen heeft ze in Nederland een zoontje gekregen. Nuha is al vele malen van het kastje naar de muur gestuurd door allerhande instanties, aan het einde van haar verhaal zegt ze: *ik ben zó moe!*

De groep van Jenneke is beduidend praktischer bezig geweest: Hieronder

volgen een aantal tips die Colet ons aan de hand doet als we weer terug in de zaal zijn en plenair bespreken wat er zoal uitkwam in de drie groepen:

www.royaalgebaar.nl

www.geenkindindegevangenis.nl

Demonstraties beschouwt Jenneke niet als raadzaam, als de opkomst tegenvalt, kan het tegen je gebruikt worden.

Natuurlijk wordt iedereen van harte uitgenodigd deel te nemen aan de wakes, hoe meer mensen, hoe beter! Jenneke kan daarover benaderd worden (jenneke@vanveelen.xs4all.nl)

Er is een schrijnend tekort aan woonplekken voor geklinkerde mensen, misschien kunt u zich afvragen: staat er bij mij een kamer leeg? Ook dan kunt u contact opnemen met Jenneke.

De WOU is een werkgroep voor opvang van uitgeprocedeerde asielzoekers, hun kunt u ook benaderen. Bijvoorbeeld via: www.vanhartepardon.nl of www.kerkeninactie.nl

En dan persoonlijk: kent u tandartsen? Artsen? Mensen uit die beroepsgroepen die gratis hulp zouden willen verlenen aan uitgeprocedeerde asielzoekers.

Stichting Los (www.los.nl) heeft een overzicht gemaakt van alles wat er op dit moment gebeurt op vluchtelingengebied.

Het zou goed zijn een klein verslagje te maken dat in de kerkboekjes van kerken door het hele land toegevoegd kan worden.

Boekentips: *Er is thans geen grond* van F.W. Verbaas en *Het 48ste uur* van Nicolaas Matsier.

De groep van Ranfar:

Er is onder ons een stemming van geschoktheid, het is erger dan we dachten.

Hoe kan het zijn dat zovelen er anders over denken? Na de Tweede

Wereldoorlog riepen mensen: We wisten het niet! We konden niets doen. We hebben weggekeken.

Hoe zorgen we ervoor dat die verschrikkelijke informatie nu wel overkomt?

Welke manieren zijn er om vluchtelingen een naam en een gezicht te geven?

Op 27 oktober (een jaar na de Schipholbrand) wordt er een grote manifestatie georganiseerd. (waarover later meer informatie)

Reacties vanuit de zaal:

Het gemeenschappelijke element is de verhalende boodschap, het appèl hier gedaan, moet breder vertolkt worden. Er moeten vormen aangedragen worden waar we mee aan de slag kunnen.

Denk je aan pamfletten, vlugschriften die we bij de supermarkt gaan uitdelen? vraagt Huub.

Jenneke zegt: *na de Schipholbrand werden mensen weer geraakt. We maken een nieuwsbrief waarin vluchtelingen hun verhaal kunnen doen. Het is moeizaam, we hebben jaren door de stroop gelopen.* Huub vraagt of ze tijdens dit beraad nog nieuwe ideeën heeft gehoord. Dat is niet het geval, maar wel een oud idee waar hares inziens echt wat meegedaan moet worden. Iemand stelde namelijk voor een plek te creëren waar uitgeprocedeerde asielzoekers zich bekend kunnen maken.

Een reactie uit de zaal:

Wat had ik in de oorlog gedaan? We moeten ons realiseren dat we in een vergelijkbare situatie zitten. Hoe kunnen we dit anderen laten weten? Er is

geen reden meer om nog rustig te gaan slapen 's nachts.

Huub zegt tegen Jenneke:

Stel...we kopen een huis. Maar de bewoners blijven illegaal? Wat zijn de kansen op legalisering? Dat maakt voor de initiators veel uit.

Jenneke: het is voor mensen die op een pardon zitten te wachten, er is een groep die hun eigen weg vindt, een netwerk heeft, maar er is ook een restgroep: mensen met AIDS, psychisch gestoorden, die onmogelijk terug kunnen, in hun thuisland niets meer hebben. Die groep houden we domweg over tot hun dood, als er nergens een moment van barmhartigheid is.

Huub vraagt Jan: *hoe krijgt dit probleem meer publiciteit? De kranten zitten niet op al die treurnis te wachten.* Jan: *de realiteit is: de verkiezingen komen er aan. Daar profiteer je van.* Het levert aandacht op rond dit thema.

Maar, is het onderwerp voldoende interessant voor de politiek? Het is niet het eerste item op de agenda, kijk maar naar de discussies. Toch zijn er debatten en de vraag is: wat gaan we nu doen? Je kunt niet zomaar een demonstratie organiseren, er moet een duidelijke aanleiding zijn. Het idee iets op 27 oktober te organiseren is goed, daarin komt alle wrangheid van het beleid omhoog.

Jan wordt gevraagd of het initiatief van een wetsontwerp waarbij de vreemdelingenwet drastisch veranderd wordt haalbaar is.

Dat is iets waar we het over gaan hebben. Het is een goed idee, maar let wel: een wetswijziging is geen sinecure.

En van buiten de partijen? vraagt Huub, wetenschappers, experts op gebied van vreemdelingenrecht?

Het is een goed idee ook hen in deze problematiek te betrekken, wellicht kunnen we voor het volgende beraad iemand van hen uitnodigen.

Daarnaast: laten we elkaar verplichten voor het volgende beraad, op 18 juni, weer een stap verder te zijn en ons initiatief nog meer toe te spitsen op de praktijk

---